

అరాంఘి

(నవయంసిద్ధ కథ..)
రాగిణి చిత్రం

తెలంగాణ... పే. పులయ్య.

★ న టీ న టు లు ★

శాంతకుమారి	...	రాజేశ్వరి
సావిత్రి	...	పద్మావతి
నాగేశ్వరరావు	...	రఘు
జగ్గయ్య	...	నాగు
గుమ్మడి	...	జమీందారు
కుటుంబరావు	...	భీముడు
బాలసరస్వతి	...	నీలవేణి
డా॥ శివరామకృష్ణయ్య	...	శివకామయ్య
బి. సరసింహారావు	...	ముసలయ్య
దొరసామి	...	భూషయ్య
డా॥ కామరాజు	..	దివాన్జీ
గారీపతి	...	తిరపతి

ఎం. స. రాఘవన్, గంగారత్నం, విజయలక్ష్మి, రాజరత్నం

వై. వి. రాజు, నాగభూషణం, ఇ. వి. యన్. శర్మ,

తాతాచారి, సూర్యనారాయణ, బైరాగి,

తత్తూర్ మొదలైనవారు...

అర్ధాంగి

— కథా సంగ్రహము —

జుమిందారు భుజంగరావుకు ఇద్దరు కొడుకులు. పెద్దవాడు రాఘవేంద్ర
రావు మతిలేనివాడు. చిన్నవాడు నాగేంద్రరావు పొగరుబోతు.
రఘు బాల్యంలోనే తల్లిపోయింది. దాది ఆయమ్మ రఘూను పెంచింది.
జుమిందారు రెండో భార్య రాజేశ్వరి. కొడుకు నాగునిద ఆమెకు అపరి
మిత వాత్సల్యం. రఘు పిచ్చివాడు కావటంవల్ల జుమిందారీని నిర్వహించే
భారం వృద్ధుడైన జుమిందారు, నాగుని అప్పగించాడు. బాధ్యత నెత్తిన
పడితే కొడుకు బాగుపడతాడని తండ్రి ఆశ

రామాపురంగై తు
కోటయ్య పంటలు
పండకమక్తాబకాయి
పడ్డాడు. వ్యవహారం
పరిష్కారం చేయ
డానికినాగురామా
పురం వెళ్ళాడు.
కోటయ్యను పొలం
వదిలి బైటికినడవమని
గద్దించాడు. పంటలు
పండితే బకాయితో
పొటుఇచ్చుకుంటా,
దయ బెట్టమని కోట
య్య బతిమాలు కొ
న్నాడు. అడారి పెద్ద

గైతరు ముసలయ్య పూచీ ఉంటానన్నా నాగూ వినలేదు. అరక విప్పి బెటికి నడవటానికి అంగీకరించని కోటయ్యను నాగూ కొట్టాడు. సరిగ్గా సమాయానికి మెరుపుతీగ లాగా వచ్చిన పద్మ నాగూ దౌర్జన్యాన్ని ప్రతిఘటించింది. ఆ దెబ్బతో నాగు వెనుదిరిగి వెళ్ళక తప్పలేదు.

పద్మ భూషయ్య ఆనే గైతరుకూతురు. అన్యాయాన్ని సహించలేక పోడమేకాదు; అడ్డుపడి ఎదుర్కోడంకూడా ఆ అమ్మాయికి పుట్టుకతో వచ్చిన పట్టుదల.

జరిగిన కథంతా, నౌకరు భీముడు జమీందారుకు విన్నవించాడు. నాగూకు తగినపిల్ల దొరికిందని జమీందారు సంతోషించాడు. భూషయ్యను కలిసి ముహూర్తం పెట్టుకొని వచ్చాడు. కానీ ఆ శుభవార్త రాజేశ్వరి అమోదం పోందలేకపోయింది. దాని ఫలితంగా నాగూకు నిర్ణయమైనపెళ్లి రఘూకు జరిగింది.

పెళ్లిపీటలమీద తన భర్త పిచ్చివాడని తెలుసుకొన్నది పద్మ. ఆమె ఆశలు నిరాశలైనాయి. కానీ కర్తవ్యం గుర్తించిన పద్మ, అర్ధరాత్రిగా తన ధర్మాన్నితలదాల్చి విషాదమయమైన దాంపత్యంలో వినూత్న వికాసాన్ని తీసుకరావడానికి సంసిద్ధురాలైంది.

పద్మ సహనాన్ని పరీక్షించడానికి అదొక్కటే సమస్యకాదు. మరిది నాగూ, అత్తగారు రాజేశ్వరి ఆమె విరోధివర్గానికి అధిపతులు. జమీందారు, రఘూకు పిచ్చి కుదర్చటానికి డాక్టరు దగరికి పంపితే తల్లి కొడుకులు అడ్డుతగిలారు. రఘు బాగుపడ్డాడంటే జమీందారీ తమకు దక్కదని వాళ్ళ భయం!

పిచ్చివాడిమీద నాగూ చేస్తున్న దండయాత్రలను ప్రతిఘటించి, తలుపులు బంధించి, భర్తకు ఏకాగ్రతతో చదువుమీద ఆసక్తికలిగించింది, పద్మ. దీక్షతో దక్షతతో ఆమె విజయం సాధించింది.

రఘు బాగుపడినందుకు జమీందారు పద్మను అభినందించాడు. జమీందారీ పరిపాలనాభారం పెద్దకుమారుడికి అప్పగించి, కొడుకులిద్దరిని చేరదీసుకొని రామలక్ష్మణులవలె మెలగండని కోరాడు.

అన్న బాగుపడటం, అధికారంలోకి రావడం నాగూకు ద్వేషాన్ని రగుల్పొల్పింది. సాకు కల్పించుకొని అనవసరంగా అమాముకుడైన అన్నను కొట్టాడు. ప్రతిఫలంగా వదినె పద్మ నాగూకు వీపు వాచేటట్లు కొట్టింది. రాజేశ్వరి పద్మను దూషించింది. పద్మ తన చర్యను సమర్థించుకొన్నది. దానికితోడు జమీందారుకూడా పద్మనే మెచ్చుకొన్నాడు. రాజేశ్వరికి ఒళ్లు మండింది. ఏ బావిలోనన్నా దూకి చస్తానని బయలుదేరింది. ఆమెను ఆపే ప్రయత్నంలో జమీందారు కాలజారి మెట్లమీదనుంచి పడ్డాడు.

తాను కన్ను మూసేలోగా అన్నదమ్ముల్లిరినీ వికారాచారాలని జమీందారు సతపోరాడు. చెడు వాతావరణంలో పడిపోయిన నాగూకు ఆస్తి పంపకానికి వకీలు నోటీసు ఇప్పించాడు. ఇక లాభంలేదని, జమీందారు ఆస్తి అంతా పెద్దవాడి పేర వారిసి, చెడ్డవాడని తమ్ముడి ఆశ వదులుకోవద్దని చెప్పి పారిణం విడిచాడు.

ఇక తనకేమీలేదని రాజేశ్వరి ఇల్లు విడిచివెళ్లడానికి తయారైంది. రఘు ఆమెను ఆపి, తమ్ముడికోసం వేశ్య నీలవేణి ఇంటికి వెళ్ళాడు. ప్రతిమాలుకొన్నాడు. ఎన్ని చెప్పినా, “నీ వెళ్ళాం ఉండగా ఆ ఇంట్లో ఎదుగు పెట్ట”నన్నాడు నాగు!

ఆస్తి అంతా తల్లి కప్పగించి రఘు పద్మతోబాటు రామారావుగ చేరాడు.

ఇంటికి తిరిగివచ్చిన నాగూ తన విలాసజీవితానికి ఖజానా ఖాళీచేయడం ఎంతోకాలం పట్టలేదు. తల్లిని పిచ్చిదాన్ని చేసి ఆమెదగ్గరన్న డబ్బుంతా కాజేశాడు. ఆఖరుకు తన ప్రియురాలు నీలవేణిని ముటుంగ సమేతంగా పిలుచుకొచ్చి ఇదుగో నీ కోడలన్నాడు. కొడుకు ప్రవర్తనను తల్లి అసహ్యించుకొన్నది.

తాళంచెవులు తల్లిదగ్గరుంటే లాభంలేదని నాగూ వాటికోసం దొర్ల న్యాయానికి పూనుకొన్నాడు. అడ్డమొచ్చిన దివాన్జీని ఉద్యోగంలోనుంచి తొలగేశాడు. కొడుకుమీద ఈగవాలితే ఒప్పుని రాజేశ్వరికి, ఆ కొడుకే గర్భ

శత్రువుగా తయారయ్యాడు. ఇప్పుడామె పశ్చాత్తాపంతో పరితపించి పోతున్నది.

నాగూ, తన అశ్రితుడైన శివకామయ్యను దివానుగా నియమించి, రామాపురం వెళ్లి శిస్తులు వసూలు చేసుకరమ్మన్నాడు. ఈ బోగా పాత దివాన్ రఘూకు తమ్ముడి పతనావస్థను సర్వం తెలియజేసాడు. శిస్తులడిగిన శివకామయ్యతో రైతులు జమీందారు రాఘవేంద్రరావు గారికే చెల్లిస్తామని పుష్టంగా చెప్పారు. ముసలయ్య శిస్తుపెకం తెచ్చి రఘుచేతుల్లో పెట్టాడు. అడబ్బు తమ్ముడికి చేర్చడమా మానడమా అనే సందిగ్ధంలో పడ్డాడు రఘు.

తన అధికారాన్ని రైతులు ఆక్షేపించారని విని నాగూ మండి పడుతూ, రఘూను కడతేర్చాలనే నిర్ణయంతో తుపాకి తీసుకొని, రామా పురం వెళ్లాడు. అదే సమయానికి రఘు శిస్తుపెకం తీసుకొని నగరుకు వచ్చాడు. రాజేశ్వరి రఘూను కావించుకొని ఏడ్చింది. కన్నకొడుకుమీది మమకారంతో రఘూకు మరవరాని అపకారం చేసానని విలపించింది. ఇద్దరూ కలిసి రామాపురానికి కదిలారు.

నిప్పులు గక్కుతూ నాగూ తుపాకి తీసుకొని భూషయ్య ఇంటి వాకిట దూకాడు. ఎదురువచ్చి మర్యాద చూపిన మామను తూలనాడి వదినెగారిమీద విరుచుకపడ్డాడు. ఇంతలో రఘు, రాజేశ్వరి వచ్చారు.

నాగూ అన్నమీదికి తుపాకి గురిపెట్టాడు. అడ్డుపడ్డ తల్లిని బైక్క చేయక కన్నుగానని కావరంతో ఆమెను తుపాకితో తల పగలగొట్టాడు. రఘు కంపించిపోయాడు. చేతిలో ఉన్న డబ్బును నాగూ ముఖంమీద విసిరి కొట్టి డబ్బుకోసం ఘాతకాలకు ఒడిగట్టిన రాక్షసుడవని చీకొట్టాడు. నాగూ వెనుదిరిగి అడుగువేశాడో లేదో, “ఆగు” అంటూ ఆశనిపాతం లాగా తల్లికేక వినిపించింది. “నిన్ను కన్న నేరానికి నిన్ను చంపి నేను చస్తాను” అంటూ రాజేశ్వరి తుపాకి గురిపెట్టి నిలిచింది. పద్మ అడ్డుపడి ఆమె ఆవేశాన్ని చల్లార్చి, ఆవేశంలో మనుష్యుల్ని పోగొట్టుకొంటే అహ సరమైనప్పుడు రారని హితవు చెప్పింది.

ఒక్కసారిగా మనుష్యుల్లో మంచితనాన్ని గుర్తించిన నాగూ, తల్లి గురిపెట్టిన తుపాకికి ఎదురునిలిచి తన్ను కడతేర్చుమన్నాడు. తమ్ముని హృదయంలో కలిగిన పరివర్తనకు తన్నయ్యడైన రఘు, నాగూను కౌగి లించుకొన్నాడు. అన్నదమ్ములిద్దరూ తల్లి పాదాలముందు వాలి ఆమె హృదయంలో అమృతం చిలికించారు. కొడుకులిద్దరినీ చేరదీసుకొని ఆ తల్లి సంతోషాశ్రువులతో పద్మ ఘనతనూ మంచితనాన్నీ ఉత్కర్షించింది..

“ అర్ధాంగి ”

(స్వ యం సి ధ్ధ క థ)

— ★ పాటలు ★ —

బిచ్చగాడు

రాధను రమ్మన్నాడు
రాసక్కిడకు మాధ దేవుడు
రాధను రమ్మన్నాడు

నల్లనివాడు, అల్లరివాడు
నమ్మినవారికి చల్లనివాడు
ముల్లోకాలను పిల్లనగోవితో
మురిపించే మా మోహనకృష్ణుడు॥

గోపాలుడు, మాపాలిటి దేవుడు
రేపల్లెకు తానెపుడూ పాపడు
చల్లను తెచ్చే గొల్లపిల్లతో
సరసాలాడుచు ఉన్నాడు॥

యమునాతటిలో ఉన్నాడు
ఇది అనువో సమయం అన్నాడు
యశోదమ్మకీ విషయాలేవీ
తెలుపవద్దనీ బ్రతిమాలాడూ॥

పద్మ స్నేహిత బృందం

పెళ్ళిముహూర్తంకుదిరిందా
పిల్లా నీ పొగరణిగిందా॥

భలే మొగుణ్ణి పట్టావు
ముసళ్ళపండగ ముందేలే
అసలు వడ్డి యివ్వాలే
పిల్లా నీ పొగరణిగిందా॥
మహారాజింటి మనువంటే
మజాక అనుకున్నావంటే !
బంగారు నగలు - రంగుల రాళ్లు
బారీకోకలు - పట్టురైకలు
గంగిరెద్దులా సింగారించి
గాడిదబరువులు మోయాలోయ్
పిల్లా నీ పొగరణిగిందా -
పొగరణిగిందా॥

పెత్తన మొస్తుందనుకోకు
నెత్తికి కళ్ళు రాసీకు
అత్తామామా ఉన్నారూ, నీ
సత్తా ఏమో చూస్తారూ
పిల్లా నీ పొగరణిగిందా

పరదాలో పల మురగాలి - తిరిగేకాలు నిలవాలి
పలుకూతీరూ మారాలి, నీ
తల బిరుసంతా తగ్గాలి - పిల్లా నీ పొగరణిగిందా ?॥

పద్మ

ఎక్కడమ్మా చంద్రుడూ? చుక్కలారా, అక్కలారా
విక్కివిక్కి చూతురేల. ఎక్కడమ్మా చంద్రుడూ...?

చక్కనైన చంద్రుడు - ఎక్కడమ్మా కానరాడు
మబ్బువెనక దాగినాడో - మనసులేక ఆగినాడో॥

పెరుగునాడు తరుగునాడు - ప్రేమమారసి సామి, నేడు
పదముపాడి బ్రతిమలాడి - పలుకరించిన పలుకడేమి!...॥

చక్కనైన చంద్రుడు - ఎక్కడమ్మా కానరాడు
ఏలనోకానరాడు - ఎక్కడమ్మా చంద్రుడు
చక్కనైన చంద్రుడు - ఎక్కడమ్మా చంద్రుడూ...!

పద్మ

వద్దురా కన్నయ్య ఈసొద్దు-ఇలువదలి పోవద్దురా అయ్య॥

పశువులింటికి తిరిగి - పరుగులెత్తేవేళ

పసిపాలను బూచి - పట్టుకెళ్ళేవేళ ॥వద్దురా॥

పట్టు పీతాంబరము

మట్టిపడి మానేను

పాలుగారే మోము

గాలికే వాడేను ॥వద్దురా॥

గొల్లపిల్లలు చాల

అల్లరివారురా

గోలచేసి నీపై

కొండెములు చెప్పేరు

ఆడుకోవలెనన్న
పాడుకోవలెనన్న
కదట నేనున్న
అన్నిటను సీదాన
నేపథ్యం

టికిదీపం ఇల్లాలే
సుఖాలపంటకు జీవం ఇల్లాలే॥

కళకళలాడుచు - కిలకిల నవ్వుచు
బ్రతుకే స్వర్గము అనిపించునుగా
పతికే సర్వము అర్పించునుగా॥

నాధుని తలలో నాలుకతీరున
మంచి చెడులలో మంత్రి అనిపించును
అభిరుచి తెలిసి - ఆకలి నెరిగి
అన్నము పెట్టే అమ్మను మించును

సహచర్యములో, పరిచర్యలలో
దాసిగా తరింప జూచును

యావాహిని - త్యాగరూపిణి
భారతమానిని - భాగ్యదాయిని...॥

పద్మ

రాకరాక వచ్చావు చందమామ
లేకలేక నవ్వింది కలువభామ.

మబ్బులన్ని పోయినవి - మధుమాసం వచ్చినది
మరులుకొన్న విరికన్నె - విరియబూచి మురిసినది
లేకలేక నవ్వింది కలువభామ॥

దేకుని కన్నులుగా - లోకమెల్ల వెతికినది
ఆకసాన నినుజూచి - ఆనందం పొందినది

లేకలేక నవ్వింది కలువభామ॥

తీరని కోరికలే - తీయని తేనియై

వెన్నెలలో కన్నులలో - వెల్లివిరిసి మురిసినవి...

దొంగలాగ దూరాన - తొంగిచూతువేల

రావోయి రాగమంత - నీదోయి, ఈదోయి

రాక రాక వచ్చావు చందమామ - లేకలేక నవ్వింది కలువభామ॥

నీలవేణి

ఏడవనీ

ఏడ్చేవాళ్ళను ఏడవని

ఎదుటివాళ్లు బాగున్నారని

ఏడవనీ -

నవ్వేవాళ్ళ అదృష్టమేమని॥

॥ఏడ్చే॥

నవ్వండి

నవ్వేవాళ్ళో నవ్వండి

నాలుగు ఘడియలనరజీవితము

నవ్వలతోటగ చేయండి .

అది నవ్వలతోటగ చేయండి

॥ఏడ్చే॥

వచ్చినవాళ్లు పోతారు
 పోయినవాళ్లు రాబోరు
 ఈ రాకపోకల సందునడింది
 రంజై న ఒకనాటకము
 బ్రతుకంతా ఒకనాటకము
 కదిలిస్తే అది బూటకము
 అదిఅంతా ఎందుకుగానీ
 అనుభవించి పోనీ జీవిని
 అనుభవించి పోనీ—||వడ్డే||
 ఉండేది ఎంతకాలమో
 ఉండి పోతాము ఏక్షణమో
 రేపన్నది రూపే లేనిది
 ఈ దినమే నీకున్నది
 అందాన్ని ఆనందాన్ని
 అనుభవించి పోనీ జీవిని
 అనుభవించి పోనీ ||వడ్డే||

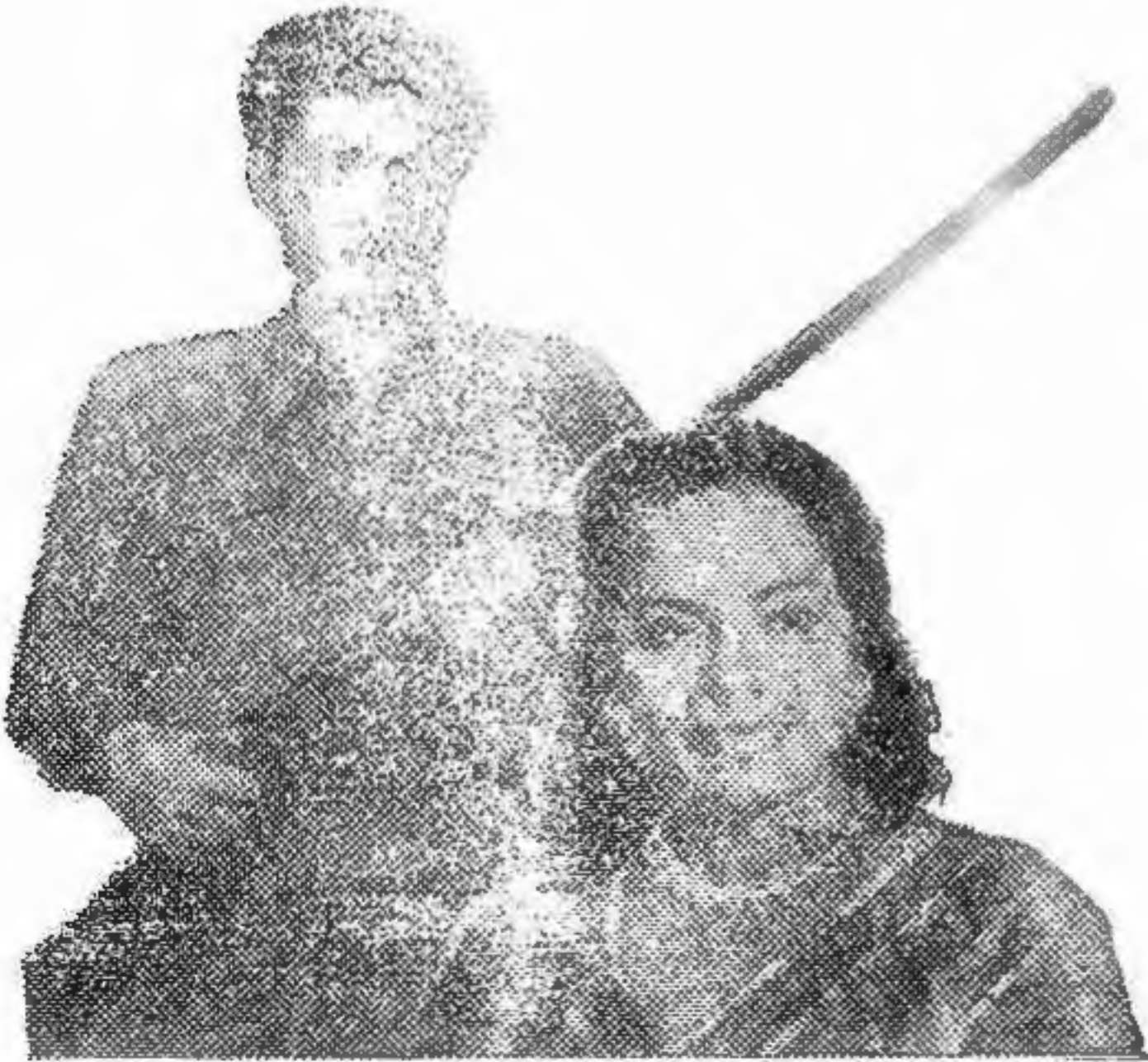
వడ్డేవాళ్ళను ఎడవనీ
 కళ్లు కుట్టి ఏడవనీ
 కడుపుమండి ఏడవనీ
 కుళ్ళికుళ్ళి ఏడవనీ
 ఏడవనీ
 ఏడవనీ
 ఏడవనీ

నేపథ్యం

తరలినావా త్యాగమూర్తి
ధర్మానికి నీ తలవంచి

తండ్రిచూట పరిపాలించి
తల్లి కోర్కె నేరవేర్చి
తమ్ముని కోసం త్యాగమొనర్చి
ఆ ఘరాముని సరియనిపించి

పతిపదసేవే సతి సేమమ్మని
పతిసేదే తన అంతఃపురమని

భావించిన ఆ పరమ
పావని
సీతకు ఈడౌ నీసతి
తోడై
మానవులింకా
మంచితనాన్ని
మరువలేదని మా
కెరిగించి
అమరదంపతులు
ఆనందముగా
తరలినారు ఇక
మరలేదెప్పుడో॥

నీల వేణీ

సిగ్గేసదోయ బావ సిగ్గేసదీ

మొగ్గలేను ఒగ్గలేను

మొగ్గమెత్తి చూడలేను

॥సిగ్గే॥

పచ్చికా బయలుగోన

మచ్చికగా మనముంటే

సిగ్గులేని చందమామ

చాటుగుండి చూస్తాడు

రెప్పలార్పకుండా ని

న్నెప్పుడైన చూస్తినా

టక్కులాడి చుక్కలన్ని

ఫక్కుమని నవ్వుతాయి

గుట్టుగా చెట్టుక్రింద

గుసగుసలు చెప్పు

కుంటే

చెట్టుమీది పీట్టలన్ని

చెవులు నిక్క బెడాయి

ఎందుకో అందరికీ

ఇంత ఈసు మన

మంటే

ఎవ్వరు చూడలేని

వడ్డీకైన ఎల్లాము

॥సిగ్గే॥

రాగినీ చిత్రం

అర్ధాంగి

★ టెక్నిషియన్లు ★

తచన	...	ఆచార్య ఆత్మేయ
సంగీతం	...	బి. నరసింహారావు
ఫోటోగ్రఫీ	...	మాధవబుల్లులే
సౌండు	...	శేషాద్రి
పాటల రికార్డింగు	...	రంగస్వామి
కళ	...	ఖండవల్లి సుబ్బారావు
ఎడిటింగ్	...	బి. నరసింహారావు
		శ్రీరాములు
ప్రొడక్షన్	...	ఆర్. రంగరాజన్
మేకప్	...	హరిబాబు
		కె. నాగేశ్వరరావు
స్టిల్స్	...	యం. సత్యం
ప్రొసెసింగ్	...	విజయా లేబరేటరీ
స్టూడియో	...	శేవతి

వర్మకత్వం :

ఎ. పుల్లయ్య, బి. వి.